

Hartelijk welkom allemaal,

Hartelijk welkom op de avond van de dag die - 34 jaar geleden, vlak na 9 uur in de ochtend - zo'n vreemde wending nam. En heel veel mensen een lastig te vergeten herinnering mee gaf, voor de rest van hun leven. Een dag die in de geschiedenisboekjes terecht is gekomen. Welkom op maandag 23 mei 2011.

Wisten wij veel, maandag 23 mei 1977. Het weekend zat erop. Het was mooi weer, de grote vakantie was nog ver weg, en wij begonnen aan een nieuwe week school. Zoals iedere maandag. Blij, opgewonden en vol verhalen. Net als onze ouders die ook weer aan het werk gingen: thuis, elders of op het land. Een dag als alle andere.

Niet dus.

Wat wij niet wisten, was dat er in het grootste geheim plannen waren gemaakt waar ons ongevraagd de hoofdrol in was toebedeeld. Een gijzelingsactie, geboren uit diepe gevoelens van onmacht en onvrede. Ongezonde gevoelens, die als gevolg van een stelselmatige ontkenning van de universele menselijke behoefte aan zelfbeschikking, al jaren sluimerden en voortwoekerden. Als een veenbrand.

Niet dat wij dat wisten, daar waren we te klein voor. Laat staan dat we het konden begrijpen. Maar we kregen er wel mee te maken. Net als onze vaders en moeders, broertjes en zusjes, ooms en tantes, opa's en oma's en alle andere mensen in het dorp, omdat ons en hun dorp in een paar uur tijd veranderde in een oorlogsgebied. En dat ogenschijnlijk drie weken bleef, maar in werkelijkheid vele jaren later nog steeds was. Alleen ging de oorlog ondergronds. Door zich als hardnekkige herinnering vast te zetten in de levens van veel betrokkenen. Door de innige wens net te doen of er niets was gebeurd, door de vurige hoop dat er niet wéér zoiets zou gebeuren en doordat er niets veranderde aan de situatie die had geleid tot de terreur tegen kinderen.

Bovensmilde zweeg. De ongezonde gevoelens bleven en er was een grote groep jonge mensen in het dorp bijgekomen die voortaan ook wisten hoezeer je aangetast kunt raken in je geloof en vertrouwen in de wereld om je heen, wanneer een ander jou je recht op zelfbeschikking ontnemt.

Vandaag, 23 mei 2011, staan we hier voor de vijfde keer en vieren we dus ons eerste lustrum. En hoewel 'vieren' misschien andere associaties oproept dan herdenken, hebben beide emoties wat ons betreft met elkaar te maken. Vandaag vieren wij dat wij herdenken: om hier te staan en ons in vrijheid te herinneren wat ons is overkomen in '77. Vieren wij het leven en onze eigen kracht. Vieren wij dat wij beschadigd zijn doordat anderen meenden ons te moeten beschadigen, om zelf vrijheid te winnen. Vieren wij dat we daarmee

soms worstelen. Vieren wij dat wij onszelf kennen en erkennen en onze kwetsbaarheid durven te uiten. En vieren wij dat we zó ons slachtofferschap van ons af werpen. De pijn niet koesteren, maar drágen. In alle openheid en in alle vrijheid.

Dát hebben wij met elkaar verdiend. Hier, op deze plek. Sinds 2007, toen we hier voor het eerst stonden. Toen nog zonder al te veel plan of idee, gewoon omdat het moest. Omdat we lang genoeg hadden gezwegen en slachtoffer waren geweest. We doorbraken de stilte.

Wat we vandaag ook vieren, is dat er iedere dag weer onschuldige kinderen worden geboren. Overal ter wereld. Kinderen, die geen onderscheid maken. Omdat ze nog niet hebben geleerd om dat te doen en het niet zelf bedenken. Dat doen hun ouders. Zij laten hun jongen piepen, zoals zij zelf zingen.

In onze visie wijzen ouders die van hun kinderen houden, ze op de verschillen die er zijn in de wereld. En leren ze hun kinderen om te gaan met die verschillen. Door andere mensen te respecteren, ondanks hun verschillen. Liefdevolle ouders leren hun 'jongen' onafhankelijk te oordelen, door ze zelf hun eigen ervaringen op te laten doen. En natuurlijk vertel je als ouder jouw ervaringen aan je kind. Om ze er hun voordeel mee te laten doen. En niet om ze te belasten. Vandaag vieren wij ook alle ouders die hun kinderen het allerbeste gunnen en ze in alle vrijheid grootbrengen. Doordacht, doorvoeld, doorleefd.

Als ooit geschonden mensen kunnen wij – juist wij – dat voorleven. En niet alleen aan onze kinderen, maar ook aan de rest van de wereld.

Tot volgend jaar,

Eveline van der Vliet, voorzitter *stichting De school van Bovensmilde*
23 mei 2011